

KRAJSOVSZKY GÁBOR:

1956-TAL ÉS A REGNUM MARIANUM TÖRTÉNETÉVEL

KAPCSOLATOS FORRÁSKÖZLÉS¹

A szabadságharc 1956. október 23-án robbant ki, de jóval korábban kezdődött – valójában akkor, amikor az első szovjet katona átlépte a Kárpátok gerincét és nyomában megjelent az első moszkovita agitátor.

Csonka Emil

„1956. október 23-a. Csendes, őszei nap. A világ még nem sejt, hogy ezen az estén és a következő napokon visszafojtott lélegzettel figyeli majd az eseményeket, amelyek Európa szívében egy kicsi országban lejátszódik.” Ezzel a mondattal kezdődik a nyugat-európai emigrációban a magyarok történetét bemutató, az 1956-os szabadságharcot és annak következményeit kiemelten ismertető, a „Magyarország lángokban” című dokumentumfilm bevezető része.²

Az idei esztendőben emlékezünk meg az 1956-os magyar szabadságharc kitörésének 60 éves évfordulójáról. Ez a kerek évforduló nagy büszkeséggel tölti el azokat, akik joggal és minden tekintetben a magyar nemzethez tartoznak. A „gyönyörű egység októberi napjaiban” – ahogyan az 1956-os szabadságharc egyik kiemelkedő személyisége, Mindszenty József bíboros, hercegprímás rádióbeszédében fogalmazott – a magyar nemzet egységesen izzott át belső lelkiületben és tetterőben egy közös cél érdekében! A II. világháborús összeomlást

¹ A Regnum Marianum illegális tevékenységéhez, illetőleg az 1956-os eseményekhez kapcsolódik forrásközlésként Keglevich István (1927. október 27. – 2000. augusztus 28.) római katolikus lelkész 1961. április 28-án felvett kihallgatási jegyzőkönyve, illetőleg az ugyancsak 1961-ben készült, az 1956-os szabadságharcról a kihallgatások alkalmával tett önvallomása, amely az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának internetes folyóiratában, a BETEKINTŐ 2016/3. számában olvasható, **Krajsovszky Gábor: Keglevich István kihallgatási jegyzőkönyve és önvallomása 1956-ról** címmel: http://www.betekinto.hu/sites/default/files/2016_3_krajsovszky.pdf

A BETEKINTŐ-ben szereplő dokumentumok (jogvédelmi szempontok miatt) jelen összeállításban nem olvashatók, hanem csak a fenti, elektronikus hivatkozásában, jelen összeállítás pedig nem képezi a BETEKINTŐ-ben megjelent anyag részét.

² Magyarország lángokban – Egy nép harca a szabadságért (Ungarn in Flammen) 1956. <https://www.youtube.com/watch?v=m7lcMhfOrrk>

A film teljes szövege alább olvasható: http://www.eucharisztikuskongresszus.hu/1956_7.html

követően a magyarságra – a nagyhatalmak által megkötött igazságtalan egyezmények következtében – újból kommunista uralom telepedett, immár moszkovita fegyveres segédlettel (az első kommunizmust a magyar nemzet még le tudta rázni magáról). Ez a rendszer – most már az orosz szuronyok árnyékában – rögtön hozzálátott a magyarság minden vonalon történő brutális megsemmisítéséhez. Legelső sorban a magyarság valláserkölcsei alapjainak lezüllesztését indították el, amely a szovjet-rendszer kiemelt céljai között szerepelt. Eleinte ugyan alakoskodva vallásszabadságot iktattak törvénybe, de hamarosan – teljesen hazug indokokkal – mindennemű közéleti vallásos tevékenységet felszámoltak, a hozzájuk tartozó intézményekkel, egyesületekkel együtt (néhány egyházi iskolát mutatóba meghagytak). Megszüntették egy nemzet legbiztosabb fundamentumát, a kötelező valláserkölcsei nevelést. A magyar keresztények közül is sokakat – szintén hazug, koholt és gumibottal fogalmazott vádpontok alapján – bitófára juttattak. Minden erejükkel rágalmazták, majd koholt vádak alapján, konstrukciós pert követően bebörtönözték Mindszenty bíborost, gyaláztak Istent, Hazát, magyarságot. A szerzetes- és felekezeti iskolák szétverésével pedig máig kiható és csak hosszú idő alatt helyrehozható erkölcsi károkat okoztak. A morális lezüllesztés mellett elkezdődött a gazdaság teljes lerombolása is.³

Csonka Emil így írja le az orosz megszállást követő állapotokat: „A háborút követő hónapokban és években a Magyarországon bemutatkozó orosz katona visszataszító látványt nyújtott mind brutalitása miatt, mind pedig azért, mert egy primitív politikai rendszer alattvalóinak képét tárta az ország elé. Az a tény, hogy az orosz katona burzsuj-luxusnak tekintette a legegyszerűbb közhasználati cikket is, elképzelhetetlenül negatív szovjet viszonyokra engedett következtetni. A megszállók brutalitása egyfelől, a megszállt országok magasabbrendűsége másfelől – ez váltotta ki azt a magyar s általában európai közmegegyeződést, amelyet egy szellemes francia mondás így örökített meg: »Sztálin két hibát követett el: az egyik, hogy katonáit megmutatta Európának, a másik, hogy katonáinak megmutatta Európát.«⁴

A fent idézett dokumentumfilm – egy kortanút is megszólaltatva – így elemzi a szabadságharc előzményeit és eseményeit: „Miután a hitleri birodalom Ausztriát már bekebelezte, a két nép szeretné megmenteni magát a közelgő katasztrófától. De a sors kerekét nem lehet eltéríteni. Történelmünk egyik legnemesebb alakja Teleki Pál magyar miniszterelnök öngyilkosságával

³ Krajsovszky Gábor: Isten és a történelem előtti felelősséggel – az 1956-os Szabadságharc félévszázados évfordulóján. Magyarok Vasárnapja 2006. október-november-december
http://www.eucharisztikuskongresszus.hu/pdf/KG_1956_5.pdf

⁴ Csonka Emil: A forradalom oknyomozó története 1945-1956 Veritas München 1981. 62.
http://betiltva.com/files/csonka_forradalom_oknyomozo_tortenete1.php

tiltakozik a hitleri erőszak ellen, de ez sem akadályozza meg, hogy Magyarország belesodródjék a II. Világháborúba. A II. Világháború súlyos sebeket ütött Magyarországon. Emberben és anyagban szörnyű a veszteség. A vörös hadsereg ellepi az országot. Katonái, mint győztesek tobzódnak és felszabadítóként ünnepeztetik magukat. A nyugati szövetségesek csak kis létszámú politikai és katonai misszióval képviseltetik magukat. A tényleges hatalmat sok százezer főnyi megszálló sereggel az oroszok tartják kezükben. Az ideiglenes magyar kormány, melynek még csak negyed része áll kommunistákból, Miklós Béla tábornok vezetésével ennek ellenére megkísérli a Jaltai Megállapodás szellemében az ország jogainak biztosítását. A háttérben azonban már készen áll Moszkva fő ügynöke, Rákosi Mátyás. Míg az amerikaiak visszahozzák a nyugatra mentett szent jobbot az ország fővárosába, a kommunisták titokban arra készülnek, hogy magukhoz ragadják a hatalmat. Az újonnan kinevezett esztergomi hercegprímás Mindszenty József személyében rettegett ellenfélre talál. Aszkéta lelke, hitének tüze, hazája és a magyar nép iránti szeretete révén ő személyesíti meg a nép előtt az erkölcs, a szabadság és a béke eszméjét. Szabadság és béke a magyarság egyetlen reménysége a Duna partjain heverő tragikus romok között, de nem hagyják magukat leteperni. Munkaláz fogja el az embereket. Lendülettel és önbizalommal kezdenek az ország újjáépítéséhez. Nem csak fizikai, hanem politikai értelemben is. Az oroszok minden eszközzel támogatják a kommunista pártot. A nép 83%-a az 1945-ös választásokon azonban a kommunisták ellen szavaz. A sajtóban Közép-Európa legélénkebb eszmei vitája folyik, állapítják meg nyugati megfigyelők. Rákosi még a joviális demokrata szerepét játssza. Tito marsall látogatása a kommunistákat akarja erősíteni. A formailag még polgári kormány kénytelen Moszkva kegyencét ünnepi pompával fogadni. A magas vendég mellett ott áll a fanatikus kommunista belügyminiszter, Rajk. Alig egy év múlva már kitesztítják a pártból és Rákosi akasztófára juttatja. Az általa szervezett politikai rendőrség azonban megmarad és kiterjeszti rémuralmát az egész népre. Az ÁVÓ állam az államban és még a hivatalban lévő miniszterelnököt, Nagy Ferencet is kényszeríti, hogy külföldre meneküljön. A látszólag demokratikus színezetű ország teljesen a kommunista terror nyomása alá kerül. Mégis megülik a 48-as szabadságharc emlékűnnepét. Az oroszok porhintésül másodszor is visszaadják az 1849-ben zsákmányul ejtett honvéd zászlókat. A magyarok a szovjet részvételét szabadság ünnepük megcsúfolásának tekintik. Vorosilov marsall, a mostani orosz államfő megkoszorúzza Kossuth Lajos szobrát és kijelenti: a mai Oroszország nem azonos a cári Oroszországgal, amely kozák lovakkal tiportatta el a magyar szabadságot. Mintegy bizonyítékául Vorosilov szavainak, a kommunista ÁVÓ a megkínzott Mindszenty kardinális ellen kirakatpert indít, és életfogytiglani börtönre ítéli. A kommunisták hatalmuk

csúcspontján. Rákosi az élen. Államosítások, az életszínvonal süllyed, a világ egykor leggazdagabb és legboldogabb országa nyomorba merül. Az ősi magyar címer helyett a magyar zászlókra vörös csillag kerül. Szent István napját eltörlik, augusztus 20-án az új kommunista alkotmányt kell ünnepelni. Budapest egyik legkedvesebb templomát, a Regnum Marianumot lerombolják és helyén Sztálin hatalmas szobrát állítják fel. A szobor ráveti árnyékát a magyar fővárosra. Sztálin meghal. Ki lesz az utód? Malenkov, Beria vagy Molotov? Először Malenkov lép Sztálin örökébe. Új emberek kerülnek ezzel a csatlós országokban is kormányra. Magyarországon rövid időre Nagy Imre a miniszterelnök, aki a mérsékeltbb irány híve. Rákosinak meg kell elégednie az első párttitkár tisztségével. A lelkes koegzisztencia nem akadályozza a keleti blokk országait abban, hogy megkössék a varsói katonai egyezményt. A paktum ellensúlya akar lenni a nagy nyugat növekvő egységének a NATO-nak és a Nyugat-európai Uniónak. Hruscsov beszédével megkezdődik a sztálintalanítás művelete. A rendszer valamennyi hibája miatt Rákosit teszik felelőssé. Ő a bűnbak, minden hivatalát és tisztségét elveszíti. Hegedűs miniszterelnök és Gerő, az új pártfőtitkár áll az új rendszer élére. Nagy Imre ismét megjelenik a politikai színen. Minden megölt vagy félretolt kommunista vezetőt rehabilitálnak. A kivégzett Rajk holttestét a kormány jelenlétében díszsírhelyen temetik el. Lengyelországban rehabilitálják Wladyslaw Gomulkát. Akik börtönbe vetették, a Kreml urai most kénytelenek vele, mint egyenrangú féllel tárgyalni. A lengyel nép fellélegzik. Gomulkát, a nem kommunistát is, mint azt az embert ünneplik, aki megnyitja Lengyelország számára a függetlenség kapuját. Százezrek vonulnak fel Varsóban, szabadságot és függetlenséget követelnek. Magyarországon a lengyel eseményeknek élénk visszhangja támad. Mi is a kormány elé akarjuk vinni követeléseinket. Bem tábornok és Petőfi szobrára akartunk koszorúkat elhelyezni, felolvasni a 16 pontba foglalt követeléseinket. Lelkes szavalókórusokkal kiabáltuk: »Aki magyar velünk tart!« Felhívásunkra először fiatal munkások csatlakoztak, majd mind több és több járókelő, ezren és tízezren hömpölyögtek az utcákon. Én egy józan gondolkodású technikus vagyok. Sok felvonuláson vettem már részt, mert részt kellett vennem. Ez mindig ugyanaz volt. Most azonban egészen más. Most egy új, szabad szellemet éreztünk, mely megmámorosított bennünket. Most nem a kormány parancsára vonultunk fel. Éreztük, hogy most mi vagyunk a magyar nép. A Bem szobornál csak a főiskolások képviselői beszéltek. Veres Péter az írószövetség nevében kijelentette, hogy a szövetség is szolidáris velünk. Ez nagyon sokat jelentett számunkra, mert az Írószövetség az utolsó hónapokban lelkesen irányította és támogatta tevékenységünket. Majd egy fiatal színész állt elő. Elszavalta Petőfi Nemzeti Dalát. »A magyarok Istenére esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!« És mi ezt az esküt teljes szívvel elismételtük. Egy magyar

zászlóból kitepték a szovjet csillagot. Ki az idegen uralom jelképével! Követeljük a szovjet csapatok azonnali kivonását Magyarországról! Követeljük, hogy Nagy Imre vezetésével új kormány alakuljon és a sztálinista Rákosi-korszak minden bűnös vezetőjét azonnal váltsák le! Követelünk általános, egyenlő és titkos választásokat több párt részvételével, új nemzetgyűlést, sztrájkjogot a munkásságnak! Követeljük a teljes vélemény-, szólás- és sajtószabadságot! Követeljük a nekünk idegen címer eltávolítását és a régi Kossuth-címer visszaállítását! Az ifjúság 16 pontos követelése szíven találja a kommunista diktatúrát. Gerő Ernő a rádión kijelenti, hogy »Nem hagyjuk magunkat letéríteni a Szovjetunióval fennálló szoros barátság útjáról, ezért súlyosan elítéljük azokat, akik a fiatalság között sovinszta eszméket terjesztenek el.« Beszéde olaj a tűzre. A nép válasza egyértelmű: a Sztálin szobrot ledöntik. Mi főiskolások, a rádió épületéhez siettünk és a 16 pont azonnali felolvasását követeltük. Diákküldöttség ment a rádió vezetőségéhez, de 2 órai várakozás után megtudtuk, hogy küldöttségünket letartóztatták. A rádiót az ÁVÓ tartotta erős megszállás alatt. Az ÁVÓ parancsnoka felszólított bennünket, hogy azonnal oszoljunk szét. Mi nem tágitottunk. Erre közénk lövetett. Amikor egy mellettem álló asszony halálos találatától összeesett, tudtam, hogy nincs többé visszaút. Eskünkhöz híven állnunk kell a harcot. A harc megkezdődik az ÁVÓ ellen. A békés tüntetés fegyveres felkeléssé válik. A rendőrség és a hadsereg egységei azonnal a felkelők mellé állnak. Fegyvert és löszert osztanak. 3 magyar páncélgépkocsi támogatásával a felkelők megostromolják a rádiót. A Kossuth rádió jelenti. »Az éjszaka folyamán összehívták a Kommunista Párt Központi Bizottságát, mely elhatározta Nagy Imre miniszterelnöki kinevezésének előterjesztését. Egyúttal a varsói egyezményre hivatkozva segítségül hívja a Magyarországon állomásozó orosz csapatokat.« A hajnali órákban minden irányból szovjet páncélosok gördülnek végig a főváros utcáin. A szabadságharcosok hirtelen szervezett ellenálló góccokat létesítenek. A munkásság szolidárisnak jelenti ki magát a felkelőkkel és meghirdeti az általános sztrájkot. A rádiónál és a Kilián laktányánál elkecsereedett harcok folynak. Egyes orosz alakulatok nem akarnak a magyar nép ellen harcolni. Páncélgépkocsikat adnak át a felkelőknek. A város több helyén szabadságharcosok több csoportját megtámadják az ávósok támpontjain. Az újonnan kinevezett miniszterelnök Nagy Imre nevében a rádió kihirdeti a rögtönítélő bíraskodást. Aki délután 2 óráig nem teszi le a fegyvert, halállal bünhődik. A kormány egyidejűleg megígéri, hogy megkezdik az ország demokratizálását. A felkelők az ígéreteknek nem adnak hitelt és nem hajlandóak a fegyvert letenni. Október 25-én elcsendesednek a harcok. Az eddig hozott áldozatok nem lehetnek hiába. Nemzeti és gyászlobogók alatt sokezres tömeg vonul a parlament elé, hogy tiltakozzék az oroszok beavatkozása ellen. A békésen tüntető hatalmas tömegre az ÁVÓ a környező házak

tetejéről minden figyelmeztetés nélkül gyilkos sortűzet zúdít. Sok száz a halott és számtalan a sebesült. A harc újból fellángol az ávósok és az újonnan bevetett oroszok ellen. Katonaviselt férfiak golyózápor közben oktatják a fiatalokat a fegyverek kezelésére. A fegyver és a nagyrészt az ellenségtől zsákmányolt lőszer kevés, és most nagyobb a jelentősége, mint a mindennapi kenyér. A kommunisták éveken át tanították a magyar fiatalságot a partizánharc módszereire. A magyar fiatalság, ezeket a módszereket most a budapesti utcai harcokban gyűlölt tanítói ellen fordítja.”⁵

Mindszenty bíboros az 1956-os szabadságharcról, valamint az azt követő eseményekről a következőképpen nyilatkozott. „Az ötvenhatos szabadságharc hirtelen pattant ki. Dicsőséges eredményt ért el kezdetben. De amikor a világ hatalmai nem tudták megérteni azt, hogy egy kis nép a szabadságért mire képes, és amikor szinte a szóözönnel és a hiábavaló locsogással inkább a másik oldalon segítettek, hát akkor fordult nehézre a mi szabadságharcunk sorsa.”⁶

„Békés tüntetés indul október 23-án: fegyvertelen magyarok tüntetése. Gerő ÁVH legényeivel lövetni kezd. Fegyverre fegyver volt a válasz, s kitör a magyarok legszebb szabadságharca. Elsöprik Gerőt; tűz alá veszik az ÁVH-sokat. Az oroszok beavatkoznak. Ledöntött orosz emlékeket, sérült épületeket, szünetelő gyárakat látok – és boldog, megkönnyebbült emberi arcokat. A fölkelők állják a harcot és győznek.”⁷

„Egyszer csak az idegen hatalomból idetelepített ÁVÓ-sok, bár magyar nyelven beszéltek, elkezdtek fegyverrel válaszolni ennek az ifjúsági küldöttségnek. Egyszer csak az történt, hogy az ifjúság egy része ott maradt, a másik része pedig szaladt a magyar kaszárnyákba, hogy védekezni adjanak fegyvereket. És a magyar katonák, bár csatlósai voltak az idegen hatalomnak, ez a mi szolgaságunk, adtak fegyvert a felvonulóknak, és akkor keresztülvitték azt, amit kívántak és szembeálltak az ÁVÓ-sokkal. Ebben semmi kivetni való nincsen. A jogos önvédelem mindenkor jogi birtoka minden egyes embernek, minden egyes családnak, minden egyes nemzetnek. A jogos önvédelem jegyében tették azt, amit tettek.”⁸

⁵ Magyarország lángokban – Egy nép harca a szabadságért (Ungarn in Flammen) 1956. <https://www.youtube.com/watch?v=m7lcMhfOrrk>

⁶ Mindszenty József: Hirdettem az Igét. Mindszenty Alapítvány, Vaduz, 1982. 282.

⁷ Mindszenty József: Emlékirataim. Weller Publishing Co. Ltd., Torontó, 1974. Szent István Társulat, Budapest, 1989. 420-421.

⁸ Krajsovszky Gábor: „Mert az aranyat a tűzben próbálják, a kiválasztottakat a balsors kohójában.” / Gábor Krajsovszky: „Denn im Feuer wird das Gold geprüft und die Auserwählten im Schmelzofen der Bedrängnis”. Eine Zitatensammlung aus den Reden und Predigten von Kardinal Mindszenty (1971-1975).

In: Mindszenty József bíboros Bécsben (1971-1975). – József Kardinal Mindszenty in Wien (1971-1975). Szerkesztette: Szabó Csaba. Bécs 2012. – Herausgegeben von Csaba Szabó. Wien 2012. Publikationen der Ungarischen Geschichtsforschung in Wien. BD. IV. S. 163-176. Herausgeber: Institut für Ungarische Geschichtsforschung in Wien. Balassi Institut – Collegium Hungaricum, Wien. Ungarische Archivdelegation

„Dicsőséges volt ez a hét. Gyerekek verték meg az orosz hadsereget a Molotov koktéllal. És az orosz nem mert mozdulni. Láttam a tökéletes vereséget és itt szégyenbe borult az arca, hogy *iskolás gyerekek* intézték el a páncélosaikat. De aztán, amikor kapott egy biztatást, hogy bizonyos nagyhatalmak nem szeretik, hogy akad egy nép, amely nincs barátságban a Szovjettel – nem az orosz néppel – akkor hozta a központi Bizottság Moszkvában a határozatot, amit addig nem mert meghozni.”⁹

Pongrácz Gergely, az 1956-os magyar szabadságharcban a budapesti Corvin-köz szabadságharcosainak parancsnoka, könyvében idézi a Mindszenty bíboros által is említett két táviratot, amelyek a Nyugat részéről közvetlenül járultak hozzá a szabadságharc vérbefojtásához: „Azonban, hogy a szovjet gőzhenger meginduljon, arról gondoskodott az *amerikai külügyminisztérium*, amikor a Moszkvában levő követének elküldte azt a táviratot, melyet mélyen elhallgatnak úgy Keleten, mint Nyugaton. Ezzel a távirattal biztosították a Szovjet kormányt arról, hogy: **»Az Egyesült Államok kormánya nem tekinti Magyarországot, vagy a szovjet blokk bármely tagját potenciális katonai szövetségesnek.«**”¹⁰

A második távirat szövege így hangzik: **“Az Egyesült Államok kormánya nem tekinti jó szemmel azokat a kormányokat, amelyek barátságtalan viszonyban vannak a Szovjetunióval.”**¹¹

A második szovjet intervenció legfőbb indítókáról ismét Csonka Emil ad elemzést könyvében. „A magyar forradalom irodalmában, főleg a leveretés hatása alatt, megszülettek olyan tézisek is, hogy a második orosz beavatkozást a forradalomnak ez vagy az a mozzanata, elsietett gesztusa vagy radikális követelése váltotta ki. Jogos a kérdés, hogy akkor október 30-án miért hirdette meg egész kelet-európai politikája revízióját (az orosz impérium), s november 4-én miért indított mégis támadást Magyarország ellen? A szovjet vezetőséget még Suez sem bátorította fel annyira, mint egy másik körülmény, nevezetesen az, hogy meggyőződött: az Egyesült Államok **semmit sem kockáztat Magyarorszáért**, vagy a többi közép-kelet európai nép szabadságáért, a Szovjetunió nyugodtan megindíthatja a támadást, Amerikától nem kell tartania. *Ez volt a döntő!* Mihelyt Moszkva látta, hogy Magyarország

beim Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Wien. KARDINAL JÓZSEF MINDSZENTY (1892-1975) Divergierende Erinnerungen und die Perspektiven der vergleichenden Forschung. <http://mek.oszk.hu/14500/14552/14552.pdf>

⁹ Mindszenty József: Hirdettem az Igét. Mindszenty Alapítvány, Vaduz, 1982. 282-283.

¹⁰ Charles Bohlen, az Egyesült Államok moszkvai nagykövetének emlékiratai (Witness to History) 413. In: Pongrácz Gergely: Corvin köz – 1956. 20. http://www.magtudin.org/Corvin_koz.pdf

¹¹ Brian McCauley, Hungary and Suez 1956. Journal of Contemporary History, 1981, 16, 777-800. In: Pongrácz Gergely: Corvin köz – 1956. 21. http://www.magtudin.org/Corvin_koz.pdf

leverése nem jár kockázattal, habozás nélkül megindult. A magyar forradalom irodalmának a nemzetközi aspektusokat vizsgáló számos műve olyan eszmefuttatást tartalmaz, amely abból indul ki, hogy nyugati, amerikai katonai beavatkozás nélkül is eredményesen lehetett volna segíteni Magyarországon, ha Amerika diplomáciája erélyesebb, s ha Amerika legalábbis katonai erejének és fölényének a tudatában, azzal arányosan kel a magyar ügy diplomáciai védelmére. A magyar szabadság és ezzel a közép-kelet európai népek szabadságának ügyét azonban Amerika a *pszichológiai csatatéren* veszítette el. Sok múlt azon, hogy melyik fél tudott hatásosabban fenyegetni vagy ijesztgetni, akkor is, ha fenyegetését nem is akarta beváltani. Oroszok, az orosz polgárjogi mozgalom tagjainak véleménye szerint azonban *korántsem volt szó arról, hogy háború tört volna ki*. Elég lett volna, ha a Nyugat félreérthetetlenül tudtára adja a szovjet vezetőségnek, hogy nem tűri Magyarország eltiprását. A szovjet vezetőség semmiképp sem kockáztatta volna meg a világháborút. Az a feltevés és érvelés tehát, hogy a magyar forradalom nyugati megsegítése világháborúhoz vezetett volna, meglehetősen önkényes, s egyformán igazolni akarja a nyugati passzivitást és a szovjet intervenciót. Az adott esetben és időpontban a Szovjetunió nagyon is szorult helyzetben volt, háborúja népszerűtlen lett volna, így a tényleges háború veszélye meglehetősen kicsi volt. Ebben a helyzetben a határozott amerikai fellépés nem mulasztotta volna el hatását s Amerikának *a háborún kívül egy sor más diplomáciai-katonai eszköz állt rendelkezésére* ahhoz, hogy a Szovjetunióra nyomást gyakoroljon. Ehelyett Eisenhower elnök közvetve tudtára adta a Szovjetuniónak, hogy nincs mitől félnie. A magyar forradalom és szabadságharc nemzetközi hatása és jelentősége számos vonatkozásban azonnal megmutatkozott. A forradalom pusztá ténye arra kényszerítette a szovjet kormányt, hogy csatlós-övezetében kevésbé radikális módszereket alkalmazzon. 1956 óta a Kreml egyik politikai maximája volt, hogy még egy Budapest, még egy magyar forradalomhoz hasonló esemény ne történhessék.¹²

Mindszenty bíboros Emlékirataiban a szabadságharc kitörésének okairól, és annak vérbefojtásáról a következőket állapítja meg: „Senki sem tudta felmérni a rendszer belső romlottságát és a nép (ifjúság, értelmiség, munkásság) lelkében a csömör fokát. Hogy állunk akkor a fölfogással, hogy Moszkva robbantotta ki a magyar fölkelést? A két felfogás nem ellenkezik egymással. *Moszkvának célirányosnak tűnhetett fel: egy ponton tágra eresztieni a gyepelt, és amikor itt fegyverre érik a dolog, lecsapni, letörni keményen,*

¹² Csonka Emil: A forradalom oknyomozó története 1945-1956 Veritas München 1981. 498-508.
http://betiltva.com/files/csonka_forradalom_oknyomozo_tortenete1.php

kiméletlen ágyútűzzel és vérbefojtással, deportálással, börtönnel, internálással. Az elégedetlenség így nemcsak ezen az egy ponton, hanem mindenütt elnémul.”¹³

A szabadságharc leverését követő bosszúhadjáratról pedig így tudósít: „Utána a politikai rendőrség hamar felszervezkedett: a harmadik napon már állott – november 4-e után. A legújabb korban a bolsevizmus rendszeresítette és tökéletesítette a kínzás magas tudományát a Cseka intézményekkel. A »módszereket« állítólag nyugati szakértőktől tanulták. Nyugati alaposság, szervezőképesség indítja el, keleti vérszomj kiaknázza, tökéletesíti. Hitler Gestapója később emel rajta. A magyar ÁVH mindkettőt értékesíti. Az iskolázók nálunk oroszok. A magyar tanítványokat kommunista oroszok vezették be a kínvallatás modern és tudományos titkaiba, tőlük kapták a szakmabeli kiképzést. Magyarországot 1944 és 1956 október huszonharmadika között az idegen kommunista megszálló hatalom börtönbe helyezte. Azután tizenegy napig újra szabadon lélegeztünk. November negyedikétől kezdve újra Kelet vastömlőce lett az ország: a Vasfüggöny újra lezárult.”¹⁴

Mindszenty bíboros az 1956-os szabadságharcot követően számtalan megnyilatkozásában hívta fel a figyelmet a kommunizmusnak a még megmaradt szabad társadalmakat is fenyegető veszélyére. De ugyanúgy nem hagyja szó nélkül ezen szabad társadalmak, politikai rendszerek mulasztásait sem, melyek a kommunizmus térnyerését nagymértékben előmozdították. Emlékirataiban a bíboros így ír az 1956-os magyar szabadságharc elvesztésének külső okairól: „A Nyugat roppant vak is volt. A bolsevista betyárok – népek kiirtói – nemsokára királyi udvarokban kezdtek szalonképesek lenni. 1955-56 nagy ténye az, hogy amilyen mérvben megutálták a Vasfüggöny népei az orosz kommunista világot, oly fokban növekedett az elgyengült, lelkét lassan elvesztő Nyugat államaiban a Szovjet befolyása. Tengernyi magyar vér is folyt azért, hogy a Nyugat vakhályoga leváljon. De minden áldozat hiába volt. XII. Pius pápa ugyanakkor magatartásával példát mutatott a világnak. Minden rendelkezésre álló eszközzel küzdött értünk, s egyetlen napon háromszor állt a világ elé Magyarorszáért.”¹⁵

Az ezt követő forrásközlés az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának internetes folyóiratában, a BETEKINTŐ 2016/3. számában olvasható:

http://www.betekinto.hu/sites/default/files/2016_3_krajsovszky.pdf

¹³ Mindszenty József: Emlékirataim. Weller Publishing Co. Ltd., Torontó, 1974. Szent István Társulat, Budapest, 1989. 421.

¹⁴ Mindszenty József: Hirdettem az Igét. Mindszenty Alapítvány, Vaduz, 1982. 282; Mindszenty József: Emlékirataim. Weller Publishing Co. Ltd., Torontó, 1974. Szent István Társulat, Budapest, 1989. 235, 375, 447.

¹⁵ Mindszenty József: Emlékirataim. Weller Publishing Co. Ltd., Torontó, 1974. Szent István Társulat, Budapest, 1989. 448.